

Oponentský posudek bakalářské práce

Vedoucí práce: Mgr. Martin Heřmanský, Ph.D.

Sagačová, Markéta, *Sociální koheze ženského florbalového týmu*. Praha: UK FHS, 2014, 56 stran.

Bakalářská práce M. Sagačové se věnuje atraktivní problematice vytváření a reprodukování sociální koheze uvnitř sportovního týmu. Takto stojí i hlavní výzkumná otázka z Úvodu (str. 6). Jak se již odráží v názvu, práce stojí na pomezí sociologie (antropologie) sportu, antropologie genderu a sociální organizace.

V krátkém teoretickém nástinu či, autorčinými slovy, vhledu (s. 7-12) se snaží vysvětlit, co je koheze obecně (s. 7) a jak ji vysvětlují někteří sociální antropologové a sociologové, přičemž se přiklání k Forsythově definici, podle níž je koheze skupiny založena na jejím konsenzu (s. 9). Jiným (starším) teoretickým východiskem je známá studie E. Leache o kulturní a sociální kohezi z antropologické perspektivy (1965) sahající epistemologicky až ke klasické Tylorově definici kultury z roku 1871. Snad mohly být zohledněny i některé novější studie o studovaném tématu (např. De Vosova práce o sociální kohezi a odcizení, 1993, L. Shaskolskyho Sheleffa o sociální kohezi a legálním donucování, 1997, G. Levyho a R. Razina o formování názorů jedinců a rituálech ve spojení se sociální kohezí, 2006 aj.), ale vzhledem k rozsahu bakalářské práce považují teoretické ukotvení za relativně uspokojivé.

Metodologicky je práce opřena o dlouhodobý terénní etnografický výzkum (zúčastněné pozorování a neformální rozhovory) v elitním ženském florbalovém týmu v Praze. Autorka se zpočátku potýkala s určitým problémem, když po pěti týdnech výzkumu v jiném týmu, jí nebylo po změně trenéra umožněno pokračovat dále ve výzkumu. S touto nepříjemností, která nicméně může potkat každého terénního badatele, se autorka vypořádala velmi dobře. Na základě určité známosti s jednou z aktérek ženského florbalového týmu jí bylo záhy umožněno pokračovat ve výzkumu, byť v jiné skupině.

Od 4. kapitoly (s. 19-21) začíná vlastní empirická (etnografická) fáze, v níž je od počátku patrná jistá reflexivita autorčiny pozice. Je až překvapivé, jak se jí poměrně snadno podařilo začlenit do kolektivu a jak přátelsky byla většinou žen přijata. To svědčí o její solidní komunikativní schopnosti, kterou každý badatel v terénu nemá. Je ovšem otázkou, jestli z této více než roční koexistence dokázala vytěžit maximum. Empirická část podle mého názoru trpí zbytečnou roztržitostí, jednotlivé kapitoly se shlukují až na výjimky do dvou či tří (čtyř) stránek a každá z nich pak působí jako poněkud vytržená z celku. Jednotlivé kapitoly na sebe jakoby navazují, ale díky oné rozdrobenosti trochu postrádají logickou soudržnost. Nadbytečné štěpení na kapitoly a podkapitoly se projevuje například v části *Symbolické projevy* (s. 34-37). Pokřiky jsou jistě nedílnou a důležitou součástí každého sportovního týmu, ale zároveň jsou podstatnou součástí týmových rituálů, proto bych podkapitolu *Pokřik* rozhodně zařadil do podkapitoly *Rituály*. Podobně v 9. kapitole (s. 42-44): plácnutí je jistě projevem tělesnosti či tělesného kontaktu, ale zároveň je to součást rituálu, tzn. něčeho, co se neustále opakuje s cílem například posílit sociální kohezi apod. Kapitola *Komunikace* (s. 45-48) má samozřejmě v takovéto práci své opodstatnění, ale zároveň je to poměrně široké téma, z něhož by mohla vzniknout samostatná práce. Zkrátka chybí mně větší propojenost mezi jednotlivými proměnnými, takto pak práce působí příliš schematicky a předvídatelně. Z každé kapitoly je do značné míry předem patrné, že všechny studované oblasti (etnicita, symbolické projevy, rituály,

starostlivost, tělesnost atd.) více či méně kolektivní kohezi ovlivňují, ale schází mně tam určitá zápletka, zproblematizování některých tvrzení a konstatování.

Na druhé straně oceňuji časté organické zapojení poznámek z terénního deníku a citací jednotlivých aktérek, z nichž některé jsou docela ostré. V etnografické práci toto ale má své opodstatnění. Celý text vhodně doplňují, oživují a dělají ho čtivějším. Je jen opět škoda, že s těmi výpověďmi či záznamy není pracováno více do hloubky. Hlubší interpretace provázaná nebo odkazující na některá teoretická východiska mně v empirické části i v závěru chybí.

Přes uvedené výhrady nicméně oceňuji autorčino úsilí, schopnost začlenit se spontánně do zkoumaného kolektivu, jakož i schopnost klást si zajímavé otázky a místy i poměrně čtivě psát. Bakalářskou práci M. Sagačové doporučuji k obhajobě a hodnotím známkou **velmi dobře**.

V Květnici, 21. 1. 2014.

Marek Halbich, Ph.D.